

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG,

Dr. Bitskey Botond főtitkár úr részére

**Budapest
Donáti utca 35-45.
1015**

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	10/1183-6/2016
Érkezett:	2016 JÚL 28.
Példány:	1
Melléklet:	db
Kézeltőiroda:	1

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott [REDACTED] alkotmányjogi panaszt terjesztettem elő a Kúria Bfv.III.1.086/2015/4. számú ítélete ellen. A 2016. június 21. napján kelt, részemre 2016. június 28. napján kézbesített hiánypótlási felhívásban foglaltaknak megfelelően az alábbi

hiánypótlást

terjesztem elő:

I. Az Alkotmánybíróság hatásköre az indítvány elbírálására

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § kimondja, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdekében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

A Kúriának a Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 427.§ (1) bekezdés a) pontján hozott határozata az ügy érdekében hozott döntésnek minősül, az alábbiak miatt:

A Veszprémi Járásbíróság – a Veszprémi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2 Bf.102/2015/4. számú végzésével jogerőre emelt – 15.B.577/2013/23/I. számú ítéletében [REDACTED] II. rendű vádlottat 3 rendbeli becsületsértés vétségében [2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 227.§ (1) bekezdés a és b) pontjai] mondta ki bűnösnek, amelyet [REDACTED] sértettek sérelmére követett el.

A jogerős ítélet ellen a III. rendű terhelt védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt. A Kúria a Be. XVIII. fejezete szerinti felülvizsgálati eljárást lefolytatta és a jogerős ítéletet megváltoztatta: a III. rendű terheltet bűncselekmény hiányában felmentette. A Kúria határozata indokolásának az a lényege, hogy álláspontja szerint a jogerős ítéleti tényállásban rögzített magatartás sem rágalmozás, sem becsületsértés törvényi tényállási elemeit nem

meríti ki. Ennek indokát abban látja, hogy a tényállásban rögzített kijelentés nem alkalmas becület csorbítására.

II. Az indítványozó jogosultsága az alkotmányjogi panasz benyújtására

A büntetőeljárást én kezdeményeztem magánvádlóként, mivel a III. rendű terhelt álláspontom szerint becületemet, emberi méltóságomat sértő bűncselekményt követett el a sérelmemre. A becületsértés bűncselekmény védett jogi tárgya a társadalmi megbecsülés és az emberi méltóság (Magyar büntetőjog – kommentár a gyakorlat számára, szerk. dr. Kónya István, HVG-ORAC, Budapest, 2016.). Mivel a cselekmény az én becületemet és emberi méltóságomat sértette, én, mint a bűncselekmény Be. 51.§ (1) bekezdése szerinti sértettje jogosult vagyok alkotmányjogi panaszt előterjeszteni a Kúria azon határozatával szemben, amely a sérelmezett magatartás jogszerűségét állapítja meg.

III. A vizsgálandó bírói döntés megjelölése

Az alkotmányjogi panasz tárgyát a Kúria fentebb hivatkozott, Bfv.III.1.086/2015/4. számú ítélete képezi, mint a felülvizsgálati eljárást befejező, a sértetti jogsérelem hiányát Alaptörvény-ellenesen megállapító határozat.

IV. Az Alaptörvény megsértett rendelkezései

A Kúria határozata álláspontom szerint az Alaptörvény „Szabadság és felelősség” fejezetének alábbi rendelkezéseit sérti:

I. cikk:

- (1) AZ EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége.
- (2) Magyarország elismeri az ember alapvető egyéni és közösségi jogait.

II. cikk:

Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.

VI. cikk

- (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák.

XXIV. cikk

- (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.

IV. Az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényege

Az Alaptörvény „Szabadság és felelősség” fejezetének I. cikke az állam kötelezettségévé teszi az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogainak védelmét, így a II. cikkben

deklarált emberi méltóságát és a VI. cikkben deklarált jó hírnévét. Az alapügyben eljáró első- és másodfokú bíróságok ezen intézményvédelmi kötelezettségüket teljesítve, törvényesen állapították meg azt, hogy a III. rendű terhelt becsületsértést követett el, azaz kijelentése emberi méltóságot sértő, becsület csorbítására alkalmas volt. A Kúria határozata ezzel szemben a III. rendű terheltet felmentte az ellene emelt vád alól, mivel ilyen jogsérelmet nem látott, megszegve ezáltal az I. cikkben írt alapvető jogvédelmi kötelezettségét. A határozat mind rendelkező részében, mind pedig az indokolásában Alaptörvény-ellenes.

V. Az Alaptörvénybe ütközés részletes indokolása

A jogerős ítéleti tényállás szerint a III. rendű terhelt, mint ajkai polgármester 2011. augusztus 17. napján *„Létszámcsökkentéskor a leggyengébbek távoznak”* címmel Ajkán sajtótájékoztatót tartott, ahol az ajkai iskolaösszevonásokkal összefüggésben a magánvádlókra vonatkozóan, őket néven nem nevezve, de személyüket egyedület beazonosítható módon az alábbi becsületcsorbításra alkalmas kifejezésekkel illette: *„a város önkormányzata által meghatározott létszámcsökkentéseket az intézményvezetők úgy hajtották végre, hogy szakmailag a leggyengébb személyek álláshelyét szüntették meg.”* (Elsőfokú ítélet 3. oldal III. pontja)

Ezen, dőlt betűs kijelentés az elsőfokú ítélet 4-5. oldalán foglalt indokolása szerint a kijelentések szembe mennek a társadalomban kialakult normákkal és értékrenddel, azok megszegyenítőek, megalázóak, indokolatlanul bántóak. Az ítélet szerint a sértettek egyértelműen és könnyen beazonosíthatóak voltak minden ajkai lakos számára. A sértett pedagógusok nem közszereplők, a III. rendű terhelt pedig a saját vallomása szerint véleményét fejezte ki, amikor *„szakmailag a leggyengébbnek”* nevezte a sértetteket, így engem is. Az elsőfokú bíróság részletesen megindokolta, hogy miért nem volt joga e kijelentést megtenni nagy nyilvánosság előtt a III. rendű terheltnek, miért nem minősíthette, értékelhette volna jogszerűen az én szakmai munkámat laikusok előtt.

A másodfokú bíróság maradéktalanul egyetértett az elsőfokú bíróság jogi álláspontjával.

A Kúria ezzel szemben Alaptörvénybe ütköző módon csorbította az Alaptörvényben biztosított jogaimat akkor, amikor a III. rendű terhelt által tett kijelentést nem találta becsület csorbítására alkalmasnak.

Alaptörvény-ellenes a Kúria azon megállapítása, miszerint a *„szakmailag leggyengébb”* kifejezés tartalmilag sem becsületcsorbító: nem általános értékítéletet, hanem csupán egy adott személyi körön belüli viszonyrendszert jelöl meg, ráadásul annak alapjai objektíve is meghatározhatók.

A Kúria álláspontja szerint az bírt döntő jelentőséggel a felmentés során, hogy a III. rendű terhelt nem a saját véleményét állította, hanem elvekről beszélt. Nem tartotta megállapíthatónak azt, hogy konkrétan a magánvádlók személyére vonatkozott volna a megállapítás. Ez ugyanakkor a tényállás része volt, tehát a Kúria megsértette a Be. 423. § (1) bekezdésén keresztül a fentebb hivatkozott I. cikket is. A Be. 423.§ (1) bekezdése kimondja ugyanis, hogy a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó. A felülvizsgálati indítványban a jogerős határozat által megállapított tényállás nem

támadható. A Kúria tehát nem állapíthatta volna meg azt, hogy a jogerős ítéleti tényállásban rögzített cselekmény nem a magánvádlók személyére vonatkozott.

Lényeges, hogy a III. rendű terhelt a saját vallomása és védekezése szerinti is „véleményt nyilvánított”. A Kúria ennek ellenére – g jobban tudva a terheltnél, hogy ő mire is gondolt – azt állapította, meg, hogy „a terhelt rosszul tudja”: nem véleményt nyilvánított. A Kúria ezen megállapítása számomra érthetetlen.

Alaptörvénybe ütközik a Kúria azon megállapítása is, hogy a cselekmény azért nem bűncselekmény, mert az „más személy értékítéletének a közlése” (Kúria ítélete 9. oldal 4. bekezdése). Amennyiben ugyanis az elkövető szándékosan valósítja meg a bűncselekmény törvényi tényállásának elemeit, közömbös, hogy a közölt kijelentés, információ forrása kicsoda: azt saját, vagy más „ötletéből” jelenti ki. Ha bárki becsületsértő véleményt közöl és a Btk. tényállási elemei megvalósulnak, az bűncselekmény, akkor is, ha azt nem az elkövető gondolta ki, hanem előzetesen mástól hallotta.

A Kúria jogi álláspontja teljes mértékben Alaptörvény-ellenes, törvénysértő és jogilag abszurd: az információforrás konkrét fajtája szerint látja ugyanis megállapíthatónak a bűncselekmény elkövetését. Ha a kijelentéseket az arról tudomást szerző (jelenlévő, újságolvasó, tévénező) személyek oldaláról vizsgáljuk, a kijelentés becsület csorbítására alkalmas voltára semmilyen kihatással nincs, hogy annak az eredeti forrása kicsoda: a kijelentések megtételével a bűncselekmény befejezett. A Kúria a panaszolt határozatban kifejtett jogi álláspontjával szembe megy a kialakult saját ítélkezési gyakorlatával is: „A rágalmazásnak híreszteléssel elkövetése esetén annak a személynek a büntetőjogi felelősségét kell vizsgálni, aki a sértő, a becsület csorbítására alkalmas tényállást vagy tényre közvetlenül utaló kijelentést nyilvánosan, mások előtt továbbadta, közzétette; a mások becsületét csorbító tényközléseket tartalmazó újságikk állításaiért a cikk szerzője akkor is felelős, ha a cikk állításait megalapozó ismereteit mástól szerezte.” BH. 1992/75. eseti döntés)

A Kúria súlyosan tévedett a „szakmailag leggyengébb” kifejezés nyelvtani vizsgálata során is: igaza van abban, hogy egy konkrét körön belüli viszonyrendszert jelöl, ez azonban valamennyi jelzős szerkezetre igaz: mindenféle összehasonlítás kizárólag egy adott körön belül, a minősítés alanyát egyéb alannal összevetve értelmezhető. Nem vitás tehát, hogy egy adott körön belül minősítette a III. rendű terhelt a sértetteket – így engem is – „szakmailag a leggyengébbnek”, ez a kör az ajkai pedagógusok köre, a közlés címzettjeinek köre pedig az ajkai nyilvánosság, a teljes helyi lakosság. Viszont a III. rendű terhelt, mint polgármester – már a címében is becsületsértő – sajtótájékoztatón minősített engem és kollégáimat szakmai kompetencia nélkül, szükségtelenül a város széles nyilvánossága előtt. E körben pedig az is közömbös, hogy az elbocsátások mögött milyen szakmai döntések álltak, vagy nem álltak, volt-e objektív mérce, és így tovább. Maga a Kúria is rámutat, hogy a valóság bizonyítását az eljáró bíróságok törvényesen mellőzték, annak a becsületcsorbító kijelentések használata miatt nem volt helye. Ez pedig azt jelenti a büntetőjog nyelvén, hogy a rágalmazás és becsületsértés bűncselekményeket akár valós tényállással is el lehet követni. Egy analóg példával élve, ha egy magánember börtönviselt és ezt róla egy sajtótájékoztatón közlik, e kijelentés bűncselekményt valósít meg, függetlenül attól, hogy esetleg az érintettet valóban elítélte büntetőbíróság és volt börtönben.

A polgármester e nyilatkozatát akkor tehetné volna meg jogszerűen, ha például egy hatósági eljárásban, arra kompetens személyek előtt teszi meg a kijelentéseit (BH. 2002/349.), nem pedig egy már a címében is provokatív, jogellenes sajtótájékoztatón kürtöli világgá a véleményét.

A véleménynyilvánításhoz való jog korlátja, hogy másnak alkotmányosan védett személyiségi jogait - ideértve az emberi méltósághoz, jó hírnévhez, társadalmi megbecsüléséhez való jogát is - nem sértheti. Ezeknek a jogoknak a jogellenes megsértése polgári jogi és büntetőjogi következményeket vonhat maga után (BH.2007/4. eseti döntés).

A Legfelsőbb Bíróság egyik eseti döntésében kifejtettek szerint a becsület csorbítására alkalmas tényállítás akkor is alkalmas a rágalmazás megvalósítására, ha a sajtóközleményben a sértett neve nem szerepel ugyan, de a sértett kiléte egyértelműen azonosítható (BH.1994/8. eseti döntés). Ez jelen ügyben vitán felül megállapítható, ahogy az alapügyben eljáró bíróságok helyesen meg is állapították.

Az ítélezési gyakorlat egységesnek mondható abban, ha valamilyen kritikai bírálat jellegében gyalázkodó, vagy az emberi méltóság sérelmével jár, még abban az esetben is alkalmas lehet a becsületsértés megállapítására, ha az - formálisan - kritikai megjegyzésként kerül nyilvánosságra (BH.1994/100. eseti döntés).

Rendkívül furcsa a Kúria álláspontja jelen ügyben, mivel a BH.2001/99. eseti döntésben „fordított felállásban” teljesen ellentétes döntést hozott a Legfelsőbb Bíróság: annak az ügynek a terheltje beadványaiban a polgármester és országgyűlési képviselő sértett hivatali működésére vonatkozóan túllépte a véleménynyilvánításhoz való alkotmányos jog gyakorlásának határát, amikor őt, mint egyébként közszereplőt „igazi bűnözőnek” nevezte. Ezzel szemben a Kúria jelen álláspontja szerint fordított esetben, a nem közszereplő, oktatási tevékenységet végző, tisztességes, felkészült, a szülők és a diákok által is megbecsült pedagógust a polgármester laikus nagyközönség (Ajka teljes lakossága) előtt (tehát nem zárt szakmai fórumon) egy egész városban „szakmailag a leggyengébbnek” minősíti, az nem lépne túl a véleménynyilvánítás szabadságának határán?

„Megvalósítja a becsületsértés vétségét, ha a terhelt a beadványaiban a polgármester (egyben országgyűlési képviselő) magánvádló hivatali működésére vonatkozóan olyan kifejezéseket használ, amelyek meghaladják a véleménynyilvánítással kapcsolatos alkotmányos jogok gyakorlását, túllépi azt a mértéket, amelynek elviselése a közéletben szereplők, politikusok esetében a státusukból adódóan elvárható, lekicsinylők, a sértett emberi méltóságát és jó hírnevét sértik” (BH.2001/99. eseti döntés).

Véleményem szerint nekem, mint pedagógusnak sem kell eltűnnöm azt, hogy engem, mint magánembert a széles nyilvánosság előtt úgy minősítsenek emberi méltóságomat sértő, lekicsinylő módon „szakmailag a leggyengébbnek”, hogy az üzenet címzettjeinek ne legyen lehetősége a közlés valóságtartalmáról meggyőződni, hogy én ne tudjam magam ezzel szemben megvédeni, egyáltalán: hogy nekem kelljen egy ilyen kijelentéssel szemben védekezni és magyarázkodnom.

A polgármester III. rendű terhelttől pontosan a Kúria által rögzítettek ellenkezője lett volna elvárható: mértékletes, mások alapvető jogait tiszteletben tartó nyilatkozat. Ehelyett sajtótájékoztatót hívott össze és a városi médiában is megjelentek az ott elhangzott, személyemet indokolatlanul bántó és lealacsonyító kijelentések.

Az Alkotmánybíróság és a rendes bíróságok gyakorlata alapján is teljesen egyértelmű, hogy én, mint pedagógus nem vagyok közszereplő, a személyemet, munkám ellátását illető kritikát ezért nem kell nagyobb mértékben elviselnem, mint bármely más magánembernek.

Összefoglalva, a Kúria az ellenünk folyó helyi „hecckampányhoz asszisztálva” hozta meg ítéletét, amelyben a saját gyakorlatával és a büntető anyagi- és eljárásjog szabályaival egyaránt szembe menve megszegte az Alaptörvényben biztosított jogaimnak szintén az Alaptörvény által a bíróságok számára előírt védelmi kötelezettségét.

VI. Kérelem az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára vonatkozóan

Kérem, hogy az Alkotmánybíróság határozatában állapítsa meg: A Kúria Bfv.III.1.086/2015/4. számú ítélete alaptörvény-ellenes, ezért azt semmisítse meg; a jogerős ítéletet hatályában tartsa fenn.

Állapítsa meg, hogy a Kúria határozata sérti az Alaptörvény beadványom IV. pontjában felsorolt rendelkezéseit.

Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy a döntéshez szerezzé be a Veszprémi Járásbíróság 15.B.577/2013., a Veszprémi Törvényszék 2.Bf.102/2015. és a Kúria Bfv.III.1.086/2015. iratát.

Magyarpolány, 2016. július 26.

Tisztelettel:

